

Justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

postmottak@jd.dep.no

Deres ref:
15/2883

Vår ref:
201507167-2

Dato:
11.06.2015

HØRINGSUTTAELSE TIL FORSLAG OM PRØVEPROSJEKT I OSLO FOR RASKERE GJENNOMFØRING AV STRAFFESAKER

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 10.4.2015 med forslag til prøveprosjekt i Oslo for raskere gjennomføring av straffesaker med et enkelt og oversiktlig bevisbilde hvor det foreligger unndragelsesfare.

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har sendt høringsnotatet videre til kriminalomsorgsregionene for eventuell uttalelse.

KDI har gjennomgått høringsnotatet og ettergått våre ansvarsområder. Høringsfristen var 22.5.2015 (6 uker). KDI oversender svar etter fristen i overenstemmelse med departementet.

Plassforvaltningen i kriminalomsorgen

På side 9 i notatet understrekes stor mangel på både "varetektsplasser" og "soningsplasser" i fengsler med høyt sikkerhetsnivå. Noe slikt *rettslig* skille mellom kriminalomsorgens fengselplasser finnes ikke, jf. straffegjennomføringsloven kap. 4. Derimot skilles det mellom *prioriteringen* av de to typer innsettelse, jf. Forskrift om innkalling og utsettelse ved fullbyrding av straff §§ 1 og 2:

1. Varetektsfengslede som domfelles, skal overføres til fullbyrding "straks" kriminalomsorgen mottar fullbyrdingsordre fra påtalemyndigheten.
2. Kriminalomsorgen skal innkalle domfelte til fullbyrding av fengselsstraff "så snart som mulig" etter at fullbyrdingsordre er mottatt fra påtalemyndigheten, jf. nedenfor om tilsigelsesfristen.

Kriminalomsorgen er videre forpliktet etter straffegjennomføringsforskriften § 4-1 til å stille fengselplasser til disposisjon for varetektsinnsatte og personer som politiet har pågrepet "innen to døgn". Samtidig fastslår politiarrestforskriften § 3-1, som er gitt med hjemmel i straffeprosessloven § 183, at innsatte i politiarrest som hovedregel skal overføres til fengsel innen to døgn (48 timer) etter pågripelsen «med mindre dette av praktiske grunner ikke er mulig». Omfanget av oversitting i 2014 var 3465 personer. Av disse ble 1228 overført til kriminalomsorgen. Avhengig av hvilke saker som tas inn i hurtigsporet, vil prosjektet øke

presset både på plasser i politiarresten og i fengslene, i en tid med høyere kapasitetsutnyttelse enn noen gang. På grunn av vedlikeholdsetterslepet står kriminalomsorgen stadig også overfor mulige pålegg om stengning av plasser.

KDI har videre merket seg at departementet legger til grunn (i høringsnotatet s. 44) at et hurtigspor *ikke* vil medføre utgifter av betydning for kriminalomsorgen. Det er neppe riktig. Et hurtigspor med påfølgende rask straffegjennomføring i regi av kriminalomsorgen, vil for kriminalomsorgen kreve ytterligere ressurser: Resurser for å øke antall fengselsplasser i Oslo, ressurser for å overføre innsatte fra arrest til fengsel, ressurser til økt bemanning for stadig å rokkere på innsattes plassering og ressurser for ta imot nyinnsettelse både på dag-, ettermiddags- og kveldstid, mv. Et hurtigspor vil dessuten generere soningskø, ved at en ny gruppe domfelte vil prioriteres foran domfelte på frifot (soningskø).

På denne bakgrunn kan ikke KDI se at det i dag er mulig å etablere et hurtigspor i Oslo. Før hurtigsporet kan "fullføres" må nye plasser klargjøres. Det oppfattes derfor også som problematisk at departementet legger til grunn at et hurtigspor ikke vil ha noen økonomiske konsekvenser av betydning for kriminalomsorgen.

Regulering av rutiner

For å unngå at gjennomføring av dommer idømt i hurtigsporet skal gå ut over varetektskapasiteten, antar departementet at det må lages rutiner "slik at disse dommene prioriteres foran de som står i soningskø og ikke går på bekostning av varetektsplassene". Slike rutiner bør tas inn i *Forskrift om innkalling og utsettelse ved fullbyrding av straff*. Der hurtigsporet benyttes for å avgjøre mindre alvorlige lovbrudd (og der vilkårene for varetektsfengsling ikke vil være til stede), bemerkes dessuten at "tilsigelsesfristen" etter forskriften § 3 første setning vil være til hinder for umiddelbar straffegjennomføring:

"Dato for fremmøte til straffefullbyrding skal ikke settes mindre enn tre uker fra innkallingen antas å være kommet frem til domfelte."

Dette betyr at umiddelbar straffegjennomføring etter rettskraftig dom der innsatte ikke er varetektsfengslet på forhånd, vil kreve endring av dagens tilsigelsesfrist. Vår erfaring viser imidlertid at domfelte har reelle behov for å gjøre avtaler med familie, arbeidsgiver, offentlige kontorer mfl. i forkant av straffegjennomføring. Dette behovet er særlig stort for domfelte som er idømt lange fengselsstraffer.

Mulighetene for soningsoverføring av utenlandske innsatte

For at et straffbart forhold skal kunne benyttes som soningsoverføringsgrunnlag, kreves det at den straffbare handlingen har medført fengselsstraff av en viss lengde. Det rettslige grunnlaget for soningsoverføring krever at hjemlandet mottar begjæring om soningsoverføring på et tidspunkt hvor domfelte fortsatt har minst seks måneder igjen å sone av dommen, jf. Overføringskonvensjonen art. 3 (1) (c). Det betyr at dommer på ubetinget fengsel av for kort varighet vil falle utenfor målgruppen av soningsoverføringskandidater. Av erfaring bør gjenstående gjennomføringstid være på minst ett år for at en soningsoverføring skal kunne la seg gjennomføre i praksis.

Med hilsen

Tom A. Enger
avdelingsdirektør

Jørgen Spangen Iversen
rådgiver